

Postanowienie
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie
z dnia 15 stycznia 2019 r.
III SA/Wa 1682/18

Skład sądu

Sentencja

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w dniu 15 stycznia 2019 r. na posiedzeniu niejawnym sprzeciwu od postanowienia starszego referendarza sądowego z 21 listopada 2018 r. o odmowie przyznania prawa pomocy w sprawie ze skargi S. M. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w S. z dnia (...) kwietnia 2018 r. Nr (...) w przedmiocie ustalenia wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego na 2018 r. postanawia: utrzymać w mocy postanowienie starszego referendarza sądowego z 21 listopada 2018 r.

Uzasadnienie

S. M. ("Skarżący, "Strona"), wniósł o przyznanie prawa pomocy w zakresie zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu z uwagi na sytuację finansową i konieczność zabezpieczenia dalszej egzystencji. Skarżący bowiem nie posiada dochodów za wyjątkiem renty w wysokości 222 zł. Posiada dom o pow. 90 m² i 8,3 ha ziemi rolnej, z której nie uzyskuje dochodów z powodu braku chętnych na dzierzwę. Za niepowodzenia życiowe i brak dochodów wini "antypolskie żydy".

Skarżący został wezwany z pismem z dnia 18 października o udzielenie informacji o stanie majątkowym i wykazania przyczyn niemożności poniesienia kosztów wpisu w wysokości 100 zł. W odpowiedzi Skarżący uznał, że informacje z formularza wniosku o przyznanie prawa pomocy są pełne, a w wyniku wezwania jest dyskryminowany jako Polak. Podał w wątpliwość "stan psychiczny" i "czystość rasową" referendarza sądowego kierującego wezwaniem.

Postanowieniem z dnia (...) listopada 2018 r. starszy referendarz sądowy odmówił Stronie przyznania prawa pomocy we wnioskowanym zakresie. Referendarz wskazał, że warunkiem przeprowadzenia korzystnego dla Strony postępowania w zakresie prawa pomocy jest pełne poznanie sytuacji życiowej strony. Stanu takiego nie udało się osiągnąć, ponieważ wezwanie nie zostało wykonane. Opierając się wyłącznie na złożonym formularzu PPF i zawartych w nim informacji, starszy referendarz sądowy uznał, że Strona dysponuje kwotą miesięcznych dochodów przekraczającą wysokość wpisu od skargi (tj. przekraczającą 100 zł) i dysponuje 8,3 ha ziemi, z której może uzyskiwać plody rolne. Nadto, zdaniem referendarza, ustanowienie stronie w toku postępowania przed sądem administracyjnym pierwszej instancji pełnomocnika z urzędu powinno mieć charakter zupełnie wyjątkowy, bowiem sąd ten obowiązany jest czuwać nad tym, by stronom występującym w sprawie bez adwokata lub radcy prawnego udzielać potrzebnych wskazówek co do czynności procesowych oraz pouczać ich o skutkach prawnych tych czynności i skutkach zaniedbań. Strona nie wykazała natomiast w sprawie nadzwyczajnej potrzeby udziału profesjonalnego pełnomocnika, jak też wykazuje sprawność intelektualną i zdolność do jednoznacznego wyrażania swoich oczekiwań (co wynika z treści składanych pism), które to oczekiwania mogą zostać poddane ocenie przez Sąd. Przyznanie zaś Stronie prawa pomocy bez uzasadnienia w materiale dowodowym oznaczałoby w istocie naruszenie zasad dyscypliny finansów publicznych. Nie jest dopuszczalne pokrywanie kosztów postępowania przez innych obywateli opłacających podatki w sytuacji, kiedy Skarżący nie podjął wysiłku przedstawienia swojej sytuacji, która mogła zmieniać się w czasie. Na potrzebę tych działań wskazuje również zakres (liczba) postępowań sądowych, w których Skarżący uczestniczy, jak też przedmiot tych postępowań i utrwalony wynik kontroli legalności spraw ze skarg Strony. Podsumowując swoje stanowisko referendarz wskazał, że niezbywalnym warunkiem korzystnego dla Strony rozstrzygnięcia w zakresie prawa pomocy jest wyjawienie przez nią wszystkich elementów jej sytuacji finansowej.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie zważył, co następuje:

Sprzeciw jest niezasadny, a zaskarżone nim postanowienie starszego referendarza sądowego należało utrzymać w mocy.

Zgodnie z art. 260 § 1 i 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1302; dalej: "PostAdmU"), rozpoznając sprzeciw od zarządzenia i postanowień, o których mowa w art. 258 § 2 pkt 6-8, sąd wydaje postanowienie, w którym zaskarżone zarządzenie lub postanowienie referendarza sądowego zmienia albo utrzymuje w mocy. W sprawach, o których mowa w § 1, wniesienie sprzeciwu od zarządzenia lub postanowienia referendarza sądowego wstrzymuje jego wykonalność. Sąd orzeka jako sąd drugiej instancji, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu.

Zgodnie z art. 246 § 1 pkt 1 PostAdmU, przyznanie prawa pomocy w zakresie całkowitym następuje, gdy osoba fizyczna wykaże, że nie jest w stanie ponieść jakichkolwiek kosztów postępowania. Przytoczone we wniosku o przyznanie prawa pomocy okoliczności, jak i przedstawione dokumenty, powinny uzasadniać wyjątkowe traktowanie, o jakim mowa w powołanym wyżej przepisie. Zatem inicjatywa dowodowa w stosunku do okoliczności, z których strona wnioskująca zamierza wywieść skutki prawne, leży po stronie wnioskodawcy. Nie budzi wątpliwości, że rozstrzygnięcie wniosku zależy od tego, co zostanie udowodnione przez stronę. Jeżeli oświadczenie strony zawarte we wniosku o przyznanie prawa pomocy okaże się niewystarczające do oceny jej rzeczywistego stanu majątkowego i możliwości płatniczych oraz stanu rodzinnego lub budzi wątpliwości, strona jest obowiązana złożyć na wezwanie, w określonym terminie, dodatkowe oświadczenie lub przedłożyć dokumenty źródłowe dotyczące jej stanu majątkowego, dochodów lub stanu rodzinnego (art. 255 PostAdmU).

Należy także pamiętać, że koszty sądowe stanowią daninę publiczną. Konstytucja RP przewiduje powszechny obowiązek ponoszenia takich danin, stanowiąc w art. 84, że każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych określonych w ustawie. Tym samym przyznanie prawa pomocy oznacza w istocie obciążenie kosztami postępowania pozostałych podatników.

Zawarte w sprzeciwie twierdzenia nie wnoszą nic nowego do sprawy. Skarżący nie uzupełnił wniosku w zakresie informacji obrazujących jego sytuację majątkową. Należy podkreślić, że starszy referendarz sądowy starannie przeanalizował wniosek o przyznanie prawa pomocy i po porównaniu sytuacji majątkowej Skarżącego z wysokością obciążeń finansowych związanych z postępowaniem przed sądem zasadnie odmówił mu przyznania prawa pomocy we wnioskowanym zakresie.

Wobec nieudzielenia informacji o stanie majątkowym w zakresie sformułowanym w wezwaniu z 18 października 2018 r. starszy referendarz sądowy nie mógł uznać, iż wniosek Skarżącego o przyznanie prawa pomocy jest uzasadniony.

Sąd podziela również zdanie starszego referendarza sądowego, iż ustanowienie stronie w toku postępowania przed sądem administracyjnym pełnomocnika z urzędu powinno mieć charakter zupełnie wyjątkowy. Należy wskazać, że taki wyjątkowy przypadek w analizowanym przypadku nie zachodzi. Skarżący potrafi składać pisma procesowe w terminie i rozumie treść kierowanych do niego wezwań.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 260 § 1 w zw. z art. 245 i art. 246 § 1 pkt 1 PostAdmU, orzeczono, jak w sentencji.